

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.
Ser. 1453

Title: *Samaya Mayukha*

1453

one complete

:	:	Sarnap Mayūkha (?)	Title
:	:	:	Author
:	:	:	Editor
:	:	:	Year, Vols.
:	:	:	Publisher
1453	:	:	Remarks

समयमयुरवे

श्रीगणेशाय नमः उदयस्तुतिविधिर्वादिनभवेदिनमध्यभाक् सार्वज्ञानव्रतानां स्यादां भश्च समापनं ब्रह्मयामले दिनभद्रायदा
रात्रौ रात्रिभद्रायै यदादिवा न ह्याऽथा शुभकर्मेषु प्रादुरेव पुरतनाः स्मरणं कीर्तनं केलिः प्रेक्षणं गुह्यभाषणं संकल्पो ध्येयवसायश्च
क्रियानिर्वृत्तिरेव च एतन्मैथुनमहागं प्रवर्तितानि नीषिणः देवकः स्त्रीणामुपेक्षणान् स्पर्शाभाभिः संकथनादपि विपद्यते ब्रह्मचर्यं
स्वदारेषु तु संगमात् व्रतविषयेऽद्विपानीयगोवर्जक्षीरमामिषं मत्सरमामिषसत्त्वं कलेङ्गवीरमामिषं अग्निषं शुक्तिका चूर्णं आरनाकत
धामिषं अणो ताव्यव्रतघ्नः आमिषः नि आपोमूलं फलपयः हविर्ब्राह्मणद्वाम्भावा गुरोर्वचनमेषधं गर्भिणीसतिकादिश्च कुमारीवाथ
रोमिणी यदशुद्धं तद्व्येन कारयेत्प्रयतास्वमे अस्येचं बुधानेन नोपवासः प्रणश्यति क्रोधात्प्रमादा लोभाद्वा व्रतभंगो भवेद्यदि
दिनत्रयं न भुञ्जीत भुञ्जनां शिरसो यवा प्रायश्चित्तोत्तरं अतिक्रान्तानुष्ठानं कार्यं प्रायश्चित्तमिदं कृत्वा पुनरेव व्रती भवेत् संकल्पपूर्वसं
पूज्य न्यस्यागेषु मनस्तकृत् पाण्डुलिप्रदानाञ्च सिद्धिमाप्नोति मानवः उपसर्गोपशंसंश्च दूरावृत्तं पठेन्नरः ग्रहोपशंतो कर्त
व्यंपंचावृत्तं वरानने महाभयसमुत्सने सप्तावृत्तं कारयेत् नवावृत्त्या भवेच्छान्तिर्व्रजपेयफलं लोभेत् राजवश्याथैभैसेच रुद्रा
वृत्तिः २२ अर्कावृत्तौ काम्यासिद्धिर्विघ्नहानिश्च जायते मन्वावृत्तौ रिपुर्वशः तथा स्त्रीवश्या पंचदशावृत्तौ सौख्यं श्रीप्राप्तिश्च
कलावृत्त्या पुत्रपौत्रधनागमः राजभीतिविनाशार्थं शत्रून् च नायच सप्तदशावृत्तं कुर्यात् अष्टादशवा महास्वाविमोक्षाय विंशत
वृत्तिः पंचविंशवर्तना तु भवेद्धर्मविमोक्षणं संकटे दुश्चिकित्सो मये जतिध्वंसकृत्कृत्वा अश्विनीश आगते वैदिव्याधिदो धननाशत्रि
विधो सौते अतिपातके शतावृत्तिकुर्यात् त्रेयोवृद्धिः शतावृत्त्या राज्यवृद्धिस्तथापरा मनसा वितितं देवी सिध्येदष्टावृत्तं
सहस्रावर्तना लक्ष्मीरावृत्तेति स्वयं स्तिरा भुक्कामनेरथ भुक्कामाननेरो मोक्षमवाप्नुयात् अथवा बहूनेनेन किमेतेन वरानने नञ्याः
शतावृत्ति पाठात् सर्वाः सिध्यन्ति सिद्धयः पाठस्तु नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमं देवी सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत्

जयशब्दार्थश्च विष्णुपुराणे अष्टादशपुराणानि शिवस्य चरितं तथा विष्णुधर्मो दिशास्त्राणि शिवधर्मो च भारत -- पंचमो वेदो यम
होभाते स्मृतं शैवाश्च धर्मरतेऽनुमानोक्तमहोपते जयेति नाम एतेषां प्रवर्तितमनीषिणः मातुषे प्रणवंचादिनेज स्वास्तोत्रं वासंहितां
पठेत् अतश्च प्रणवं रथादय्यथा विफलं भवेत् सविच्छेदादिकं न्यस्य पठेत् सौत्रं विचक्षणः द्विवर्षं कन्यामरभ्य दशवर्षावधि क्रमात् यथो
क्ता भवेत् देवीपुराणे विवाहानंतरं कन्या कन्या तुमुपजायते तावत्संप्रपते कन्यायावत् पुष्पं न दृश्यते ॥ मंत्राक्षरमयी लक्ष्मीं मातृकां पीठरूपि
णीं नवदुर्गात्मिकां साक्षात्कन्यामावाहयाम्यहं जगत्त्रये जगद्धेसर्वशक्तस्त्वनिधि पूजां गृहाण क्रौमादि जगन्मातर्नमोस्तुते
गीतवादित्रनिर्घोषं देवस्याग्रचकारयेत् चंटाभवेदशक्तस्य सर्ववाधमयी यतः दुर्गास्तोत्रं दुर्गाशिवं शक्तिं करीं ब्रह्माणी ब्रह्मण्य
प्रियां सर्वलोकप्रणेत्रीं च प्रणमामि सदा शिवं मंगलं शोभनं शुद्धं निष्कलां परमां कलां विष्णुं श्रीं विष्णुमातां जंडिकां प्रणमाम्यहं सर्वदे
वमयी देवीं सर्वरोगभयापहां ब्रह्मेशविष्णुनमितां प्रणमामि सदा गुमां विंध्यं विंध्यनिर्घोषं दिव्यस्थाननिवासिनीं योगिनीं योग
मातां च चंडिकां प्रणमाम्यहं ईशानमातरं देवीं श्रीं श्रीं श्रीं श्रीं प्रणतोस्मि सदा दुर्गां संसारार्णवतारिणीं यद्दृष्टं पठति स्तोत्रं
शृणुयाद्वापि यो नरः समुक्तः सर्वपापभयो दुर्गया सह मोदते इति दुर्गास्तोत्रं गंधाकं कुर्यात् तां बालपुष्पमालां तुलेपनं उपवासेन दु
ष्यति दंतधावनमंजनं कृत्वा देवसतादे वांति राज्ये तथैव लैलक्ष्यं गमं कर्वाणोति रयं प्रतिपद्यते यपो यमुनया पूर्वभोजितः स्वर्गो
चरितः अतो यमद्वितीयं त्रिपुलोकेषु विभ्रता अस्या विभ्रते वै प्रनभो न्यततो नरेः स्नेहेन रागिनी हस्ता द्वा लब्धं दुष्टिव
द्भिनं अभावे भगिनी प्रतिपुनकास्ततु स्थानीयाः मातुर्भोजयेत्तनादी श्रातरं युग्मेतिथो अर्चयेद्वापि तां कले न सावेधव्यमाप्नु
यात् अस्य तृतीया पठतीयायात् वैशारखे रोहिण्यर्क्षे प्रपूज्य च उदकुभप्रदानेन शिवलोके महीयते एष धर्मघटोदत्ते ब्रह्मविष्णु
शिवात्मकः अस्य प्रदानं नृपं तु पितरोपि पितामहः गंधोदकतिलैर्मिश्रं सानं कुंभं सदा रीयं पितृभ्यः संप्रदास्यामि अक्षयमुपतिष्ठतु

चतुर्थीति तृतीयायां यहुपुण्यफलप्रदा कर्तव्याप्रतिभिर्वस्तु गणनाप्युतोषिणी श्रावणकृष्णचतुर्थी संकष्टचतुर्थी भाद्रमासि
सितेपक्षे चतुर्थी स्वातियोनिनी मिथ्याभिशापकु रते दृष्टव्यं न संशयः पराशरेपि कन्यादिरेचतुर्थी तु शुक्ले चंद्रस्य दर्शनं मि
थ्याभिषेकं कुर्यात् नौपक्षे न तं सदा रात्रिग्रहणदिवादर्शनेन दोषः तद्दोषशंयर्थं पुराणांतरे सिंहः प्रसेनमवधीत सिंहो जा
वता हतः सुकुमारकुमारो दीप्तवस्त्रैः स्पर्शतकः उपागललिता पंचमी मध्याह्नव्यापिनी श्राव्या तत्रैव पूजाविधानात् स्मृ
संतरेषु पूजाव्रते पुनर्वसु मध्याह्नव्यापिनी तिथिः कपिलापणी भाद्रमास्यसितेपक्षे भानो चैव केरालिते पाते कुजे च रोहिणे साध
धीकपिलापवेत् संयोगे तु चतुर्णां तु निर्दिष्टा परमेष्ठिना नभस्य कृष्णपक्षे तु रोहिणी पातभूमौ युक्तपक्षी पुराणज्ञैः कपिलापिकीर्ति
ता व्रतोपवासनियमेभिस्करे तत्र पूजयेत् कपिलं च द्विजाग्र्याय दत्त्वा कृतफलं लभेत् मूलसंक्षेपे सुराधीश पूजनीया सरस्वती
पूजयेत् प्रमहदेव यादृष्टेष्टवभूषकं नाध्यापयेत् न च लिखे नाधीयीत कदाचन पुनः करुणापिते देवी विद्या कामो द्विजोत्तमः मूले
नावाहये देवी श्रवणेन विसर्जयेत् सधवायास्तु पक्षद्वये निषेधः पक्षौ जीवति याजारी उपोष्य व्रतमाचरेत् आमुष्मं हरेत् भक्तुः
सानातेन व्रतेत् नास्ति स्त्रीणां पथक्यहो न व्रतं नाप्युपोषणं पतिं शुश्रूषेत् यातु सैव स्वर्गमवाप्नुयात् इति मनुः भार्यापत्युर्न तेन
व्रतप्याचरणे अधिकारे सत्येव कात्यायनोक्तेः संक्रांतां उपवासं च कृच्छ्रं कादशीवासरे चंद्रस्तं ग्रहे चैव कुर्यात् पुत्रवानरगृहि
आदिसे हनि संक्रांतौ ग्रहणे चंद्रस्तं योः पारणं चोपवासं च कुर्यात् पुत्रवानरगृहि तत्प्रयुक्ते उपवासनिषेधः विधवाया वन
रुच्छस्य व्रते चैकादशी ह्ये उपवासो गृहस्थस्य शुक्रायामेव पुत्रिणः अस्यापवादः नारदः पुत्रवांश्च सभार्यश्च बंधुयुक्तस्त
मेव उभयोः पक्षयोः काम्यं व्रतं कुर्यात् न वेष्टव्यं सपुत्रश्च सभार्यश्च सज्जनो भक्ति संयुतः एकादशीनां उपवसेत् पक्षयोः स्तौयोरपि

अधमि तोपवासी चेतसा यंत्रिर्भुक्ति क्रियां वर्जयेत् मतिमान् विप्रः संक्रांते हरिवासे विष्णुभक्तेः दशम्योमे व भक्तकुमांसे मेधुनवर्जितः एकादशीमु
पवसे पक्षयोः रुभयोरपि देवता तस्य तु ध्याति कामितं चास्य सिध्यति देवलः विशेषानियमांशको होरात्रभुजिवर्जितः शक्तिमांस्तु पुनः कुर्या
नियमं सविशेषणं कात्यायनः अष्टाक्षरेण मंत्रेण त्रितयेनाभि मंत्रितं उपवासफलं त्रेषुः पिवेत् पात्रगतं जलं उपवासासमर्थश्चैव देव
विप्रं तु भोजयेत् तावद्दुनादिवा दद्यात् शुक्लं च द्विगुणं तथा सहस्रं संमितां देवीं जपेद्वा प्राणसंयमान् कुर्याद्वा दशसंख्यां वा कुर्यात् शक्त्या
नरोत्तमः श्रावणे वर्जयेद्वा कंदर्पिणा द्रपदे तथा दुग्धमाश्रयं मुनिमासि कान्तिके द्विदलं सजेत् एकादश्यामाशे च पूर्णिमायां कर्कसंक्रांतौ
वारभेत त्रितयेष्वप्यशौचे नारं भएव आरुह्ये सतकं न स्याद नारुह्ये तु सतकं स्कांदे यदा भवेत्तीवाल्या द्वादशी पारणादिने उपक्रान्ते ह्यं
कुर्यात् प्रातर्माध्याह्निकं चरेत् देवलः संकटे विषमेषां द्वादश्यां पारयेत् कथं अद्भुतपारणं कुर्यात् पुनर्भुक्तं न दोषकृत् संकटत्रयोद
शतिनिमित्तं वा शुक्लानां दिक् मन्थ्या चिंचित् सर्वथा द्वादश्याभावे नारदीये त्रयोदश्यां तु शुक्रायां पारणं पृथिवीफलं शतयज्ञाधिकेन
पिनरः प्राप्नोत्यसंशयं द्वादश्याः प्रथमः पादो हविर्वासर संक्रितः अतिक्रम्य तु कर्तव्यं पारणं विष्णुतसरेः आषाढ शुक्ल द्वादश्यां
तत्तद्गुदाधारणं अथर्वणक्रमेण तद्विष्टोः परमं पदं योगं कृति हिंसां कृताः इति नारदीये अग्निर्नैव तु संक्रांतं चक्रमादापवेष्टव्यं धा
रयेत् सर्वगत्राणां विष्णुसा युज्यमाप्नुयात् इति तत्तद्विषये न ब्राह्मणादेः यथाश्मशानं जंकां म न ह सर्वकर्मस्तु तथा च
क्रांतिके विप्रः सर्वकर्म सुगृहीतः इत्याश्वलायनोक्तेः द्विजंतु तत्तद्गुदादि लिङ्गां कित तं नरः संभाव्य रौरवं याति यावदि
द्वादश्यां दर्शेति नारदीयात् शंखं चक्रं मृत्पायस्तु कुर्यात् कृत्वा च येन वा सशस्त्रवद्बहिः कार्यः सर्वस्माद्भिज्जकर्मणः शैवपुराणे
शंखं चक्रं दंतं च गीतं नृणां दिकं तथा एकजोते रयं धर्मे न ज्ञातु स्याद्भिज्जमनः एतेषां विधिनिषेधानां वैष्णवा वैष्णव परत
वाच्यवस्त्विति केचित् वक्रशः द्विविधा नामपि मिश्रलिता भ्रातुः पवित्रोपयोगिनाः श्रावणेन भवेद्यादि सान्ति कथं विष्णुभक्तैः कर्तव्यं

नारदः शुक्ल द्वादशी

श्रीद्विषयः मयूरेव अन्वष्टकासुनरमिः पिडेः श्राद्धमुदाहृतं पित्रादिमातृमध्यं च ततो मातामहं तर्कं आयेये अन्वष्टकासुद्वेष्टाच
 गयायां चक्षेयेहनि अत्रमातुः पृथक् श्राद्धमन्यत्रपितासह हेमाद्रौकागलेयः केवलासुक्षेयेकार्यावृद्धावोदप्रकाशिताः अन्वष्टकासु
 मध्यस्था नांसा कार्यास्तुमातरः तत्रैव ब्रह्मांडे पितृभ्यः प्रथमं दद्यात्मातृभ्यस्तदनंतं ततो मातामहभ्यश्चैत्यान्वष्टकाः क्रमस्मृतः
 शाखाभेदेन व्यवस्थायुक्ता तत्राप्याश्वलायनादीनां पितृपर्वकं तत्सत्रे तथा आनात् अन्वेष्टातुमातृपर्वकं अत्र सुवासिन्यपि भोज्या
 भर्तृश्रेष्ठानारीसहवातेन याच्यता तस्यास्तोत्रेनियुंजीत विप्रेः सहसुवासिनी इति स्मृतेः जीवत्पित्रादिरपि कार्यं अन्वष्टकाया प्रा
 त्तो सहाय्यं द्रुमतेहनि मातुः श्राद्धसुतः कुर्यात्पितर्यपि च जीवति अक्षरेण प्रायश्चित्तं एभिर्द्रुमिजपेन मंत्रं शतं वा तदुत्तिष्ठे अन्वष्टकाय सश
 न्यं संपूर्णमाति सर्वथा भारान्वष्टा श्राद्धं लावश्यकं सर्वासामेव मातृणां श्राद्धं कन्यागतेरेव न वस्यादिप्रदातव्यं तच्च ब्रह्मवरायते इति स्मृतेः
 सर्वासामिहनेन सपत्नमातु रपि श्राद्धं मातृसपत्नमात्रो देवता त्वे विशेषः अनेकामातरो यस्य श्राद्धं चापरपक्षिके अर्घ्यदानं पृथक् कुर्यात्पिडेमे
 कं तु निर्वपेत् यत्तु तमिह पक्षेन वमीपुण्याभापदेहिया चत्वारः पार्वणाः कार्याः पितृपक्षे महीधिभिः तत्राक्षरं श्रियः इदं च स भवया
 एव मातृमरणे भवतीति केचित् वस्तुतस्तु अविशेषाद् द्विधवायापवमातृमरणे श्राद्धं न वस्या कुर्यात् मृते भर्तृरितुष्यतीति तदनाकरं ए
 तच्च मातृभ्याह श्राद्धवद्विशेषं जीवपितृकेणापि सपिंडं कार्यं श्रेष्ठपक्षे श्राद्धे पितृपितामहप्रपितामहानां पितृपितामहप्रपितामहास्तेनां
 दीमुखाः स्मृताः आस्मिन् श्राद्धे ज्ञातामहपार्ष्णां नाचरंति शिष्याः याति धिर्धस्य मासस्य मृतो हतु प्रवर्तते । सातिथिः पितृपक्षे तु पूजनीया प्रय
 त्तः तिथिकेदेन कर्तव्यो विनाशो च यद्यप्यया पिंडश्राद्धं वकर्तव्यं विधिनिवकारयेत् अक्षतागोपशुश्रूषेव श्राद्धे मांसं तथा मधु देवरात्र
 सुतोसुतिः क्लृप्तं च विवर्जयेत् जातमात्रे पिदेहिने विधमाने तु मातृले कुर्यात्मातामहश्राद्धं प्रदिपद्यात्तिनेसिते जातमात्रे अधिकारी जातः
 इत्यत्रैव अधिकारी जायमान इत्यर्थः ततोपनयनं ह्यगते छान्दोग्यानुष्ठानं इदानीं तानां दुराचार एव एतत्सपिंडं जीवत्पितृक एव कु

इति स्मृत्यनुसारेण

प्रतिपद्योश्चिने शुद्धे दौहित्रत्वे कपार्ष्णां श्राद्धं मातामहं कुर्यात् सपितासंगवे सेदति तं निर्मलं क्षयाहस्य श्राद्धकालः क्षयाहाहाने न
 शायते मृता ह्येव मृते प्रोषिते सति मासश्चेत् प्रति विज्ञातस्तदर्थं स्यान्मृतेहनि तदर्थं एव मृताह इत्यर्थः मरीचिः श्राद्धविष्टे समु
 लने अवित्ताते मृतेहनि एकमदश्यातु कर्तव्यं कृष्णपक्षे विशेषतः अमावस्ये कुर्यात्सुविकल्पः विशेषतश्च शुक्लपक्षे पीतिहेमाद्रिः
 दिनमेकं जानाति मासं नमि के राचन कार्यं तेन अमायां वै श्राद्धं माधेयमार्गके बहस्यति दिनमासौ न विज्ञाते मरणस्य यदा पुनः प्रसू
 नदिनमासौ दुया हो पूर्वोक्तयादिना प्रास्वति कुमासदिना ह्योते तु भाविष्यो नरे मृतवार्त्ता श्रुते ग्राह्ये तो पूर्वोक्तं कर्तव्यं पातु मरणा
 श्रवणे तु जातु कुर्यात् पितरि प्रोषिते यस्य नवा गो नैव वागतिः उर्ध्वं च दशाष्टौ हस्तं तस्य तिरूपकं कुर्यात् तस्य च संस्कारं यथोक्तेन
 विधानतः बहारीन्येव सर्वाणि प्रेतकार्याणि संचरेत् अत्र प्रोषित इत्येव विवक्षितं एतद्दिनं प्रोषितेव संचारं कुर्यात् एवं बहूनि मेव क्षयाह
 स्थानापन्नं पितृतासुर्धं यस्य न श्रूयते नार्त्ता यावद् दशवत्सरं कुरुपुत्रकपादेन तस्य स्थावधारणा प्रेतक्रियोत्तरमागते विशेषो द्रु
 मनुः श्राधितस्य यदा कुले गतश्च दशवत्सरः प्राप्ते त्रयोदशे वर्षे प्रेतकार्याणि कारयेत् जीवन्मदिसमा गच्छेत् घृतं कुंभे नियो
 जयेत् उधसस्नाय पितृतास्य जात कर्म दि कारयेत् दशशाहं व्रतं चर्या त्रिरात्रमथ वास्यतु स्नातो द्रुहृतं तं भायि मया वातु भा
 वतः अस्मिन्नाथास्य विधिवद्वा सस्तोमनवायुते भाशौ च न श्राद्धं प्रतिबंधे मासि वा बहून्मासे अंतरामृतस्य के शुभंते इति वा
 तदहश्चेत्पुन्ये तदेन चित्तं तत्कादिना सततकान्तं तं कार्यं पुनस्तदहरे च तदहः पुनरमासगते तस्मिन्नेव दिने इत्यर्थः अत्र आशौ च्या
 यः भाघः पूषः मरुत्यकाले प्राप्तासतेः ततो दर्शः ततः कृष्णैकादशी ततः शुक्ला ततः पुनरमासं तदहुरिति हेमाद्रिः पुनस्तदहरे
 ति पक्षः मासिकपरः न त्वनुमासिकपर एव अपत्नीकः प्रवासी च भार्या यस्य रजस्रला सिद्धा नै ननकुर्वीत आमांतस्य विधीयते उशनाः
 अन्नस्तावेद्दि जाभावे प्रवासे पुत्रजन्मनि हेमश्राद्धं प्रकुर्वीत यस्य भार्या रजस्रला आमा नहे विधानं अमादिश्राद्धविषयं ॥